

Халқ сўзи

Ўзбекистон –
келажаги
буюк
авлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

http://xs.uz

E-mail: Info@xs.uz

2012 йил 9 август, № 156 (5576)

Пайшанба

ТАҚДИРИМСАН, БАХТИМСАН, ЭРКИН ВА ОБОД ВАТАН!

Мамлакатимизда:

Воқеалар, янгиликлар, хабарлар

Бухоро

Алюминий профилдан эшик ва дераза ромлари ишлаб чиқариш билан фаолият бошлаган Ганишер Нуридинов эндилиқидан нон ва нон маҳсулотлари тайёрлашни ҳам йўлга кўйди.

Кредит самараси

Унинг ушбу лойиҳаси банкнинг 262 миллион сўмлик кредити билан кўллаб-кувватланди. Пешку тумани марказида жойлашган мазкур "Янгибозор ширин нон" маъсуюлияти чекланган жамиятида кунига ярим тоннагача маҳсулот тайёрланди, аҳоли дастурхона тортиси килингани.

Туманда жорий йилнинг ўтган даврида худди шу каби 50 дан зиёд кичик бизнес субъектлари ташкил этилиб, 200 дан ортиқ кўшимча иш ўринлари яратиди.

И. ИБРОХИМОВ,
«Халқ сўзи» муҳбири.

Навоий

Кармана туманида "Ғани Али боғи" фермер хўжалиги томонидан меванин кайта ишлаш цехи ташкил этилди.

Фермернинг корхонаси

Хўжаликнинг 6 гектарлик олмазори ёнида барпо этилган кичик корхона мавсум давомида 13 тоннадан ортиқ меванин кайта ишлаш кувватига эга. Фермер жорий йилда кўшимча 3 гектар майдонда интенсив боғ ҳам яратди. Олма, нок, шафтоли каби сархил мевалар октябрь ойидаги ҳосил беради.

— Хитойдан кептирилган усуналаримиз компютер ёрдамида бушкарилади, — дейди фермер хўжалиги раҳбари Ғани Нажимов. — Улар орқали тўрт турдаги мева шарбати тайёрлаймиз. Ҳадемай, қадоқлаш линияси ҳам ишга туширилади.

Эътиборлиси, туманда жорий йилнинг олти ойда 86 та кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъекти ташкил этилди. Ушбу соҳага тикорат банклари томонидан 21,2 миллиард сўм миқдорида кредит маблағлари йўналтирилди.

А. ЗАРИПОВ,
«Халқ сўзи» муҳбири.

Сурхондарё

Сарисиё туманинда "Шоҳида Шамсидин" хусусий корхонасида шагал саралар мўлжалланган линия ишга туширилди.

Янги лойиҳа меваси

Мазкур лойиҳа банкнинг 310 миллион сўмлик кредити ҳамда тадбиркорнинг 110 миллион сўмлик маблағи эвазига молиялаштирилди. Эътиборлиси, бу жаҳал килингандарнинг барчasi касб-хунар коллежлари битиривувилидир.

Бугунги кунда илгор технологиялар асосида тайёрланётган курилиш ашёлари пешмапеш бўйтумчиларга етказиб берилмоқда.

Туманда 2012 йилнинг биринчи яримда лойиҳа киймати 13 миллиард 977 миллион сўмлик озиқ-овқат, ноозик-овқат, хизмат кўрсатни ҳамда курилиш материаллари ва мебель ишлаб чиқариш йўналишида 20 дан зиёд лойиҳалар амалга оширилди.

Н. ТЕМИРОВ,
«Халқ сўзи» муҳбири.

Дунё нигоҳи

Аввал хабар берилганидек, Ўзбекистон Республикаси Мустақилигининг 21 йиллиги арафасида дунёнинг турли мамлакатлари ижтимоий-сиёсий, ишбилармон ва академик доиралари вакиллари Ўзбекистонда истиқбол йилларида кўлга киритилган мувваффақиятлар тўғрисидаги фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашмоқдалар.

Кулбухушан Варику:

«Кенг кўламли янгиланишлар аҳоли фаровонлигига хизмат қилмоқда»

Хусусан, Жавоҳарлаъл Неру номидаги университэт хуизирдиги Халқаро тадқиқотлар марказининг Марказий Осиё мамлакатларини ўрганиш дастури раҳбари Кулбухушан Варику "Жаҳон" аҳборот агентлиги музбари билан бўлиб ўтган сұхбат чигодига юртимизда мустақилик йилларда тараққиётнинг "ўзбек модели" асосида ҳаётга татбик қилинаётган кенг кўламли ишлопотларни юнайтилди.

Халқаро тараққиётнинг 21 йиллигига саломатлини таъминлашга хизмат қилмоқда.

Хиндионлилек эксперт Ўзбекистон хукумати жаҳон бозорига юқори кўйимча кўйимча эга маҳсулотларни етаказиб бериш мақсадидага маҳаллий хон ашёнинг юртимиз корхоналари томонидан кайта ишланишига имкон яратадиган сифатидаги белгилап олингани ҳам хинд мутаҳассиси томонидан алоҳидан этироф этилди.

— Таъқидлаш жоизки, Ўзбекистон денизига бевосита чиқиши йўлига эга эмаслигига қарамай, ўзининг кулият жуғрофий жойлашувидан самарали фойдаланмоқда, замонавий автомобиль йўлларини порт коммуникацияси, дори-дармон саноати ва юқори салоҳиятга эга бўлган бошқа катор соҳалар Ўзбекистон иктисолидетининг устувор йўналиши мавжуд бўлган ўзаро мустахкам ашончнинг тасдиғидир.

— Таъқидлаш жоизки, Ўзбекистон денизига бевосита чиқиши йўлига эга эмаслигига қарамай, ўзининг кулият жуғрофий жойлашувидан самарали фойдаланмоқда, замонавий автомобиль йўлларини

хатолар пировардида аҳоли фаровонлигини таъминлашга хизмат қилмоқда.

Хиндионлилек эксперт Ўзбекистон хукумати жаҳон бозорига юқори кўйимча кўйимча эга маҳсулотларни етаказиб бериш мақсадидага маҳаллий хон ашёнинг юртимиз корхоналари томонидан кайta ишланишига имкон яратадигan сифатидаги белгилап олингани ҳам хинд мутаҳассиси томонидан алоҳидан этироф этилди.

— Таъқидлаш жоизки, Ўзбекистон денизига бевосита чиқиши йўлига эга эмаслигига қарамай, ўзининг кулият жуғрофий жойлашувидан самарали фойдаланмоқда, замонавий автомобиль йўлларини

кориш ҳамда келажакда мамлакатининг жадал иктисолид тараққиёт асосида айланадиган эркин иктисолид худудларни барпо қилиш орқали транспорт-коммуникация инфратузилмасини тез сурʼатларда ривожлантироқда, — деди у.

Ўзбекистон ва Хиндионлилек эксперт Ўзбекистон хукумати жаҳон бозорига юқори кўйимча кўйимча эга маҳсулотларни етаказиб бериш мақсадидага маҳаллий хон ашёнинг юртимиз корхоналари томонидан кайta ишланишига имкон яратадигan сифатидаги белгилап олингани ҳам хинд мутаҳассиси томонидан алоҳидан этироф этилди.

— Таъқидлаш жоизки, Ўзбекистон денизига бевосита чиқиши йўлига эга эмаслигига қарамай, ўзининг кулият жуғрофий жойлашувидан самарали фойдаланмоқда, замонавий автомобиль йўлларини

хатолар пировардида аҳоли фаровонлигини таъминлашга хизмат қилмоқда.

Хиндионлилек эксперт Ўзбекистон хукумати жаҳон бозорига юқори кўйимча кўйимча эга маҳсулотларни етаказиб бериш мақсадидага маҳаллий хон ашёнинг юртимиз корхоналари томонидан кайta ишланишига имкон яратадигan сифатидаги белгилап олингани ҳам хинд мутаҳассиси томонидан алоҳидан этироф этилди.

— Таъқидлаш жоизки, Ўзбекистон денизига бевосита чиқиши йўлига эга эмаслигига қарамай, ўзининг кулият жуғрофий жойлашувидан самарали фойдаланмоқда, замонавий автомобиль йўлларини

хатолар пировардида аҳоли фаровонлигини таъминлашга хизмат қилмоқда.

Хиндионлилек эксперт Ўзбекистон хукумати жаҳон бозорига юқори кўйимча кўйимча эга маҳсулотларни етаказиб бериш мақсадидага маҳаллий хон ашёнинг юртимиз корхоналари томонидан кайta ишланишига имкон яратадигan сифатидаги белгилап олингани ҳам хинд мутаҳассиси томонидан алоҳидан этироф этилди.

— Таъқидлаш жоизки, Ўзбекистон денизига бевосита чиқиши йўлига эга эмаслигига қарамай, ўзининг кулият жуғрофий жойлашувидан самарали фойдаланмоқда, замонавий автомобиль йўлларини

хатолар пировардида аҳоли фаровонлигини таъминлашга хизмат қилмоқда.

Хиндионлилек эксперт Ўзбекистон хукумати жаҳон бозорига юқори кўйимча кўйимча эга маҳсулотларни етаказиб бериш мақсадидага маҳаллий хон ашёнинг юртимиз корхоналари томонидан кайta ишланишига имкон яратадигan сифатидаги белгилап олингани ҳам хинд мутаҳассиси томонидан алоҳидан этироф этилди.

— Таъқидлаш жоизки, Ўзбекистон денизига бевосита чиқиши йўлига эга эмаслигига қарамай, ўзининг кулият жуғрофий жойлашувидан самарали фойдаланмоқда, замонавий автомобиль йўлларини

хатолар пировардида аҳоли фаровонлигини таъминлашга хизмат қилмоқда.

Хиндионлилек эксперт Ўзбекистон хукумати жаҳон бозорига юқори кўйимча кўйимча эга маҳсулотларни етаказиб бериш мақсадидага маҳаллий хон ашёнинг юртимиз корхоналари томонидан кайta ишланишига имкон яратадигan сифатидаги белгилап олингани ҳам хинд мутаҳассиси томонидан алоҳидан этироф этилди.

— Таъқидлаш жоизки, Ўзбекистон денизига бевосита чиқиши йўлига эга эмаслигига қарамай, ўзининг кулият жуғрофий жойлашувидан самарали фойдаланмоқда, замонавий автомобиль йўлларини

хатолар пировардида аҳоли фаровонлигини таъминлашга хизмат қилмоқда.

Хиндионлилек эксперт Ўзбекистон хукумати жаҳон бозорига юқори кўйимча кўйимча эга маҳсулотларни етаказиб бериш мақсадидага маҳаллий хон ашёнинг юртимиз корхоналари томонидан кайta ишланишига имкон яратадигan сифатидаги белгилап олингани ҳам хинд мутаҳассиси томонидан алоҳидан этироф этилди.

— Таъқидлаш жоизки, Ўзбекистон денизига бевосита чиқиши йўлига эга эмаслигига қарамай, ўзининг кулият жуғрофий жойлашувидан самарали фойдаланмоқда, замонавий автомобиль йўлларини

хатолар пировардида аҳоли фаровонлигини таъминлашга хизмат қилмоқда.

Хиндионлилек эксперт Ўзбекистон хукумати жаҳон бозорига юқори кўйимча кўйимча эга маҳсулотларни етаказиб бериш мақсадидага маҳаллий хон ашёнинг юртимиз корхоналари томонидан кайta ишланишига имкон яратадигan сифатидаги белгилап олингани ҳам хинд мутаҳассиси томонидан алоҳидан этироф этилди.

— Таъқидлаш жоизки, Ўзбекистон денизига бевосита чиқиши йўлига эга эмаслигига қарамай, ўзининг кулият жуғрофий жойлашувидан самарали фойдаланмоқда, замонавий автомобиль йўлларини

хатолар пировардида аҳоли фаровонлигини таъминлашга хизмат қилмоқда.

Хиндионлилек эксперт Ўзбекистон хукумати жаҳон бозорига юқори кўйимча кўйимча эга маҳсулотларни етаказиб бериш мақсадидага маҳаллий хон ашёнинг юртимиз корхоналари томонидан кайta ишланишига имкон яратадигan сифатидаги белгилап олингани ҳам хинд мутаҳассиси томонидан алоҳидан этироф этилди.

— Таъқидлаш жоизки, Ўзбекистон денизига бевосита чиқиши йўлига эга эмаслигига қарамай, ўзининг кулият жуғрофий жойлашувидан самарали фойдаланмоқда, замонавий автомобиль йўлларини

хатолар пировардида аҳоли фаровонлигини таъминлашга хизмат қилмоқда.

Хиндионлилек эксперт Ўзбекистон хукумати жаҳон бозорига юқори кўйимча кўйимча эга маҳсулотларни етаказиб бериш мақсадидага маҳаллий хон ашёнинг юртимиз корхоналари томонидан кайta ишланишига имкон яратадигan сифатидаги белгилап олингани ҳам хинд мутаҳассиси томонидан алоҳидан этироф этилди.

— Таъқидлаш жоизки, Ўзбекистон денизига бевосита чиқиши йўлига эга эмаслигига қарамай, ўзининг кулият жуғрофий жойлашувидан самарали фойдаланмоқда, замонавий автомобиль йўлларини

хатолар пировардида аҳоли фаровонлигини таъминлашга хизмат қилмоқда.

Хиндионлилек эксперт Ўзбекистон хукум

(Давоми. Бошланиши 1-бетда.)

Республикамиз дехқонлари хозигри кунга қадар асосий майдонларда гўза парваришидаги муҳим агротехника таддирни — чеканка килишиня якунладилар. Содда қилиб айтганда, энди гўза бўйига эмас, энига ўса бошлади. Яни чеканка сифатли бажарилса, ҳосил элементларининг шаклланиши тезлашиб, шона, гул ва тугучалари ривохи кучайди. Шунинг учун ушбу таддирни ўтказиша тупроқ-иклим шарорити, гўзанинг ривожи, кўчкат қалинлиги хамда навига алоҳида

лан юлиб олинган кисмдаги ҳашаротлар хам йўқ бўлади.

Шунинг учун ҳам тажрибали дехқонлар ҳосил таддирни ҳал бўладиган ушбу ойда қатор оралаб юриб, ён шохларни чеканка қилиш билан бирга, гўзаларни “вараклайдилар”. Бу таддир билан улар, аввало, даланинг қайси жойида ахвол қандалигини аниқлайдилар ва навбатдаги юмушларни белгилаб оладилар. Иккинчидан, “вараклаш” орқали экин бағрига шабада югутириб, ҳосил элементларининг димиқмаслигига эришган ҳолда, унинг барақасини таъминлайдилар.

чўллатиб ҳам бўлмайди. Мабодо, чанкатиб кўйилса, гўза гул ташлайди ва ҳосил салмолига пуртур етади. Борди-ю, кўллатиб сугорилса, гўза бўйига зўр бериб, фовлаб кетади. Мана, исботи: таддикотларга қараганда, гўза гуллаш даврида сугориш муддатлари кечиска, гектарига ўтга ҳисобда 6-7 центнер ҳосил ўтқотилишига олиб келади, эрта муддатларда сугориш эса ҳосил тўплашига салбий таъсир кўрсатади. Мутахасислар томонидан сугориш меъёrlари ишлаб чиқилган бўлиб, унга кўра, гўзлар гул-

гўза соясида ўсадиган шўра, итузум, кўйичек, семизёт каби бегона ўтларни тезда юлиб ташлашадир. Шуни ҳисобга олиб, культивация сифатли ўтказилса, далалар бегона ўтлардан буткул тозаланди ҳамда гўзанинг илдиз тизимига ҳаво ва иссилик яхши ўтиб, унинг ривожи жадаллашади.

Мазкур агротадбирнинг бажарилиши жараённида тракторларнинг ишчи қисмлари “балик сирти” қилиб ўралиб, тезлиги шундай танланиши керакки, бамисолиғоз сувда сугориш меъёrlари ишлаб чиқилган. Ана

нандаларга қарши курашишда, асосан, биологик усуслардан фойдаланиши тавсия қилишишади. Шу мақсадда мавжуд биолабораториялар озука ва зарур жиҳозлар билан таъминланиб, биомахсуслотлар тайёрлашга зўр берилиди. Натижада керакли миқдорда олтинкўз, трихограмма ва бракон каби фойдалари ҳашаротлар етиширилиб, далаларга чиқарилди. Бу усул экологик жиҳатдан мутлақо безаар, айни чоғда иқтисодий тарафдан тежамли эканлиги эътиборга молик.

Хушёрликни бутун ой давомида сусайтирмасдан, ҳар иккаки гектар майдонга биттадан феромон тутқич ўрнатиб, назоратни кучайтириш, зараркундалар ўтиб мавжуд майдонларда ҳар гектар ерга 1,5-2,0 граммдан трихограмма ва 1,5-2 минг донадан бракон тарқатиш мақсадга мувофиқ.

Умуман олганда, гўза

парваришида сугориш, культивациялаш ва чеканка қилиш каби агротехника таддирларини ўз вақтида, сифатли ишлов бериш зарур. Культивация кечитирисла, жўяклар куриб, ер ёрилади. Оқибатда гўза томирлари шикастланади. Тупроқдаги ҳаво ва сув алмашинувининг мувозанати бузилади, энг ёмони, ҳосилдорлик 15-25 фойзигча пасади. Анироғи, культивация 1-2 кунга кечитирисла, ҳосил 1-2 центнерга, 2-3 кунга кечитирилганда эса 3-4 центнерга камайиши кузатилган.

Шундай ҳосил шохлари ва кўсакларга зарар етмайди. Культиваторларни ҳар сугоришдан сўнг далага чиқариб, қатор ораларига сифатли ишлов бериш зарур. Культивация кечитирисла, жўяклар куриб, ер ёрилади. Оқибатда гўза томирлари шикастланади. Тупроқдаги ҳаво ва сув алмашинувининг мувозанати бузилади, энг ёмони, ҳосилдорлик 15-25 фойзигча пасади. Анироғи, культивация 1-2 кунга кечитирисла, ҳосил 1-2 центнерга, 2-3 кунга кечитирилганда эса 3-4 центнерга камайиши кузатилган.

Бу ойдаги гўза парваришида культивациянинг хам аҳамияти бекиёс. Қатор ораларининг юмшатилиши тупроқдаги ҳаво алмашинувини юзага келтиради. Шундай экан, ҳосил кушандаларига қарши курашиши асло бўшаштирмаслик зарур. Мавсумда озигина ётиборсизликка йўл кўйилса, машақатли меҳнат эвазига тўплланган ҳосилнинг ўттиз фойзигча бўлган кисмени бой бериш эҳтимоли кучайди.

Ўзбекистон ўсимликларни ҳимоя килиш имлмий тадқиқот институти олимлари зарарку-

шунда ҳосил шохлари ва кўсакларга зарар етмайди.

Культиваторларни ҳар сугоришдан сўнг далага чиқариб, қатор ораларига сифатли ишлов бериш зарур. Культивация кечитирисла, жўяклар куриб, ер ёрилади. Оқибатда гўза томирлари шикастланади. Тупроқдаги ҳаво ва сув алмашинувининг мувозанати бузилади, энг ёмони, ҳосилдорлик 15-25 фойзигча пасади. Анироғи, культивация 1-2 кунга кечитирисла, ҳосил 1-2 центнерга, 2-3 кунга кечитирилганда эса 3-4 центнерга камайиши кузатилган.

Шундай ҳам унутмаслик кечарки, ривожланишдан нисбатан орқада қолган гўза қатор ораларига ишлов беришда оралик кенглиги ва тупроқнинг меҳнин таркибини инобатга олиш мақсадга мувофиқидir.

Одатда, республикамизда

август ойи кириши билан ҳарорат нисбатан пасайиб, тунлари салқин тушади. Бу ҳосил кушандаси хисобланган кўсак курти, ўргимчаккана каби зааркундаларнинг кўлайшига куляй шароитни юзага келтиради. Шундай экан, ҳосил кушандаларига қарши курашиши асло бўшаштирмаслик зарур. Мавсумда озигина ётиборсизликка йўл кўйилса, машақатли меҳнат эвазига тўплланган ҳосилнинг ўттиз фойзигча бўлган кисмени бой бериш эҳтимоли кучайди.

Ўзбекистон ўсимликларни ҳимоя килиш имлмий тадқиқот институти олимлари зарарку-

шунда ҳосил шохлари ва кўсакларга зарар етмайди.

Халқ сўзи

Ҳосилнинг тозалашади.

Халқ сўзи

